

2 липня 2024 р.

Уряд Угорщини припиняє надання житла біженцям із Закарпаття

НОВИНИ • ПРАВА БІЖЕНЦІВ ТА ІНОЗЕМЦІВ

Починаючи з 21 серпня право на централізоване забезпечення державним житлом матимуть лише біженці з регіонів України, постраждалих від бойових дій; особам, які прибувають з інших регіонів, включаючи Закарпаття, таке житло більше не надаватиметься. У квітні уряд спростував інформацію про введення обмежень, а тепер ухвалив запровадження цих заходів без будь-яких попередніх консультацій. На думку Угорського Гельсінського комітету, ці непродумані та негуманні правила мають бути скасовані.

Незважаючи на твердження уряду про те, що «в Угорщині на біженців з України чекає мир і безпека», інформації про їхнє фактичне становище надзвичайно мало. Уряд за будь-якої слушної нагоди наголошує, що від початку російського вторгнення Угорщина прийняла 1,3 млн біженців з України, але забуває додати, що переважна більшість цих людей тут не затрималася.

Можливий масштаб державних витрат, пов'язаних із наданням тимчасового притулку, дещо краще пояснює той факт, що дотепер по тимчасовий притулок в Угорщині звернулися 44.000 осіб. Чимало з них могли відтоді переїхати до інших країн. Щоправда, до цієї статистики не входять тисячі (десятки тисяч) натуралізованих угорців з подвійним громадянством.

Угорський Гельсінський комітет не раз звертався до відповідних міністерств за інформацією про те, скільки субсидованих державою місць розміщення було фактично заповнено особами зі статусом тимчасового притулку. Відповідь або не надійшла взагалі, або містила лише малоінформативні дані, наприклад, про кількість постачальників житла. Таким чином, невідомо, скільки осіб зі статусом тимчасового притулку та біженців з подвійним громадянством постраждають від запроваджених обмежень, які уряд заперечував ще у квітні. Також неможливо оцінити пов'язану з цими заходами економію державних коштів.

Драконівські заходи

Постанову уряду про внесення змін до поточної системи допомоги біженцям було оприлюднено минулої п'ятниці — зазвичай, без будь-яких консультацій із громадськістю. Але ж ідеться про кардинальні зміни! Згідно із загальним правилом, після 21 серпня право на субсидоване житло матимуть лише ті, хто приїхав із регіонів України, постраждалих від бойових дій. Наразі бойові дії на захід від Києва тривають тільки в Житомирській області, а не на Закарпатті (офіційно: в Закарпатській області), населеному етнічними угорцями.

Вперше перелік таких регіонів було опубліковано 4 липня. На підставі цього списку особи зі статусом тимчасового притулку можуть дізнатися, чи мають вони право залишитися за теперішньою адресою розміщення, чи їм доведеться переїхати.

Тим, хто наразі забезпечений державним житлом, але в регіоні, звідки вони приїхали, не ведуться бойові дії, постанова надає лише шість днів, щоб подати заяву на

продовження поточного розміщення з огляду на ситуацію, що потребує особливо гуманного підходу. Для цього встановлено термін 10 липня. Незрозуміло, хто повинен інформувати цих людей і допомагати їм у вирішенні адміністративних питань. Тому Угорський Гельсінський комітет пропонує зразок заяви, який, за повідомленням, буде затверджено муніципальними комітетами оборони; заяви, подані у відповідний місцевий комітет оборони [*védelmi bizottság*], будуть надіслані урядовому уповноваженому Норберту ПАЛУ [*PÁL Norbert*], який вирішуватиме долю заявників.

Ще одне суттєве нововведення полягає в тому, що в майбутньому держава забезпечуватиме житлом новоприбулих осіб строком на один місяць або до закінчення процедури надання тимчасового притулку тільки в тому разі, якщо регіон, звідки вони прибули, безпосередньо охоплено війною, і вони можуть «достовірно підтвердити» цей факт. Дозвіл на тривале розміщення в такому житлі може бути надано лише особам віком за 65 років, людям з інвалідністю, вагітним жінкам, дітям та їхньому «основному законному представнику (1 особа), який проживає разом із ними». Останнє означає, що у випадку подружжя з дітьми залишитися за поточною адресою розміщення зможе лише один із батьків, тобто така сім'я буде розлучена державою.

Ситуація може далі погіршитися: Угорському Гельсінському комітету відомо, що один з обласних комітетів оборони сповістив постачальників житла про те, що, згідно з новими правилами, 20 серпня контракти з усіма орендодавцями, за винятком муніципальних, буде розірвано, а розміщення людей, які відповідають новим критеріям, покладається на Мальтійську службу допомоги [*Magyar Máltai Szeretetszolgálat*]. Інформація щодо кількості та місцезнаходження таких помешкань недоступна.

Відтепер уряд припиняє виплати муніципалітетам та недержавним постачальникам житла за розміщення осіб, які прибувають із регіонів, безпосередньо не охоплених війною. (Досі розмір щоденної виплати на харчування та розміщення становив 5.000 Фт на одну людину.)

Ганебні нововведення

«Новий регламент суперечить законодавству ЄС про статус тимчасового притулку, яке не допускає розрізнення в правах залежно від попереднього місця проживання переміщених осіб; до того ж, позбавлення прав є дискримінаційним, отже антиконституційним. Процедура ухвалення рішення про збереження права на перебування в місці розміщення є непрозорою і довільною», – заявив Жолт СЕКЕРЕШ [*SZEKERES Zsolt*], головний юрист Угорського Гельсінського комітету, оцінюючи нові радикальні обмеження.

Громадська організація, яка від самого початку конфлікту займається правовим захистом українських біженців, вважає нереалістичним, що міністерство щомісячно оцінюватиме поточну військову ситуацію, оскільки це може призвести до абсурдного становища, коли право на розміщення осіб зі статусом тимчасового притулку змінюватиметься кожного місяця. Так, у вересні сім'я біженців може мати право на розміщення в державному житлі, у жовтні це право може припинитися, а, наприклад, у листопаді відновитися.

Уряд ставить собі в заслугу не лише «зразкове» забезпечення українських біженців, а й загальну турботу про сім'ю і про угорців, які проживають за межами Угорщини. Новий регламент спростовує ці заяви за всіма трьома напрямками.

Угорський Гельсінський комітет вважає за доцільне скасувати ці необґрунтовані правила. Якщо уряд не піде на це, то слід принаймні продовжити надзвичайно стислі терміни, що встановлюються регламентом. Крім того, Угорський Гельсінський комітет радить усім, на кого поширюється нова постанова, та особам, які допомагають їм, звертатися за адресою електронної пошти ukrainecrisis@helsinki.hu, щоб люди, яких уряд позбавляє підтримки, могли отримати правову допомогу.